

WORKSHOP I KLASSRUMMET
TEMA: MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER (MR)

LÄRARMANUAL

I det här dokumentet finns allt du behöver för att hålla workshopen och i vilka moment du använder arbets- och visningsmaterial som ingår.

Workshopen består av tre övningar som hjälper elever att utveckla sina kunskaper om de mänskliga rättigheterna, dess odelbarhet och okränkbarhet.

Förkunskaper

Inför workshopen bör eleverna känna till följande:

- Grundläggande kunskaper om Förintelsen
- Känna till FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna

Lärandemål

- Att öka kunskapen om de mänskliga rättigheterna, dess ocränkbarhet och odelbarhet.
- Att utveckla förmågan att förhålla sig till en historisk kontext för reflektion om samtiden.
- Att utmana egna värderingar om hur man ser på samhällets ansvar för mänskliga rättigheter.

Förberedelser

- Eleverna behöver pennor och papper

- Skriv ut blanketterna från arbetsmaterialet (övning 1, 2 och 3)

- Förbered visning av foto och ljudklipp från visningsmaterialet (övning 1 och 2)

ÖVNING 1

Abalonien

Övningen handlar om att reflektera över det faktum att de mänskliga rättigheterna är odelbara. Vilka konsekvenser får det om man tvingas välja bort några av dem?

1. Dela in eleverna i grupper om 4-6. I ett det påhittade landet Abalonien ska varje grupp vara landets regering. Dela ut blanketten om Abalonien och rättigheterna som gäller i landet. Elevernas uppgift är att som regering välja bort fem av dessa rättigheter.

2. Låt grupperna arbeta med att välja bort fem rättigheter.

3. Låt grupperna redovisa vilka rättigheter de har valt bort och varför.

4. Dela ut blanketten med FN:s Allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna.

Visa följande frågor och läs dem högt:

- Vilka artiklar i FN:s Allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna bryter ni mot?
- Vad får det för konsekvenser för invånarna i Abalonien?

5. Låt grupperna arbeta med frågorna. De ska undersöka vilka mänskliga rättigheter som inte uppfylls som konsekvens av att de tagit bort fem rättigheter från Abalonien.

De ska också resonera kring hur människors liv kommer att påverkas av detta.

6. Låt grupperna redovisa. Diskutera avslutningsvis gemensamt i klassen. Diskutera även med eleverna vilka aktuella exempel de känner till där de styrande i landet väljer att inte tillgodose mänskliga rättigheterna för medborgarna.

ÖVNING 2

Rätten att överleva

Övningen utgår från ett autentiskt levnadsöde. Dina Rajs, överlevande från Förintelsen, berättar ett minne från sin barndom när hon levde under falsk identitet. Dina berättelse väcker frågor som kopplar till mänskliga rättigheter.

1. Låt eleverna lyssna på ljudklippet med Dina Rajs berättelse. De ska inte känna till någon bakgrundsinformation.

2. Ställ följande frågor till klassen och diskutera efter varje fråga:

- Varför lever Dina och hennes mamma under falsk identitet?
- Vad är det för tabletter som Dina mamma tar fram? Varför?

3. Låt eleverna arbeta vidare i samma grupper som i övning 1. Visa fotot av Dina och hennes mamma Lea.

Ställ följande fråga till klassen:

- Om FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna hade funnits 1941, vilka rättigheter hade Dina och hennes mamma blivit fråntagna?

4. Låt grupperna diskutera med blanketten över FN-artiklarna som stöd.

5. Låt grupperna redovisa. Diskutera avslutningsvis gemensamt i klassen.

Fakta om Dina Rajs:

Bilden föreställer Dina och hennes mamma Lea i Budapest, 1944. Dina föddes i forna Jugoslavien 1938. Hon flydde med sin mamma till Budapest där de levde gömda i tre år med falska identitetshandlingar. Dina fick ett nytt namn, Marika och tvingades låtsas vara kristen. De levde i ständig rädsla för att bli upptäckta. 1944 inleddes massmordet på Budapests judar. Vid flera tillfällen försökte ungerska nazister pressa den då sexåriga Dina och hennes mamma att erkänna att de var judinnor. Ett avslöjande skulle ha lett till en säker död. Efter kriget återvände Dina och hennes mamma till Jugoslavien och återförenades där med pappa Misha som hade överlevt fyra års fångenskap i Tyskland. 1968 lämnade Dina hemlandet tillsammans med sin man Jovan Rajs och deras två döttrar. De kom till Sverige och bor idag i Stockholm. (Bildkälla och rättigheter: privat)

ÖVNING 3

Viktiga val

I den avslutande övningen ska eleverna fundera över vilka samhällsfunktioner de tycker är viktigast för att de mänskliga rättigheterna ska upprätthållas.

1. Behåll gruppindelningen från tidigare övningar och dela ut blanketten.
2. Låt grupperna klippa ut symbolerna för olika samhällsfunktioner och rangordna dem från minst betydelsefull till mest betydelsefull.
3. Låt grupperna redovisa och förklara hur de har tänkt.
4. Sammanfatta genom att beskriva principerna för de mänskliga rättigheterna.

Faktaruta om FN:s Allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna:

- De mänskliga rättigheterna gäller för alla. De slår fast att alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. De är universella och gäller över hela världen, oavsett land, kultur eller sammanhang.
- De mänskliga rättigheterna reglerar förhållandet mellan statsmakten och enskilda människor. De utgör en begränsning av statens makt över individen och slår samtidigt fast vissa skyldigheter för staten gentemot individen.
- Det internationella samarbetet vad gäller de mänskliga rättigheterna har utvecklats framför allt efter andra världskriget. Flera stater hade redan före 1945 egna lagar om medborgarnas rättigheter gentemot staten, men det fanns få internationella regler mellan flera stater.
- Efter andra världskriget växte uppfattningen bland de länder som bildade Förenta Nationerna (FN) att världssamfundet måste ta ett gemensamt ansvar för den enskilda mänskliga rättigheter. Främjandet av de mänskliga rättigheterna utgör därför ett av FN:s mål.

Läs mer: www.manskligarattigheter.gov.se

Fördjupningsförslag

Att ta del av andra människors upplevelser kan väcka känslor och leda till insikter om tidigare händelser och skeenden i vår historia som inte får hända igen.

Här finns fler vittnesmål med klassrumsövningar och lärarhandledning: <http://www.levandehistoria.se/klassrummet/vittnesmal-med-klassrumsovningar>

UPPFÖLJNING AV: Odelbara rättigheter

Uppföljning kan man göra på många olika sätt. Här nedan ger vi några förslag på frågor som du kan arbeta vidare med. Du kan till exempel diskutera frågorna i helklass, mindre grupper, par eller som en enkätundersökning.

Ge ett exempel på hur vi i Sverige kan arbeta för att uppnå målen för de mänskliga rättigheterna och behålla demokratin? Vem/vilka kan göra vad?

Tror du att du, nu eller i framtiden, skulle kunna tänka dig att engagera dig i ett politiskt parti för att kunna vara med och påverka samhället vi lever i? Ringa in ditt svar.

Tror du att du, nu eller i framtiden, skulle kunna tänka dig att engagera dig i en förening eller organisation för att påverka samhället vi lever i?